

KÄLLAN I NSA. Edward Snowden visade att nästan allt vi gör på nätet går att kartlägga.

Nya avslöjanden om NSA:s övervakning

Journalisten som spred Edward Snowdens uppgifter kommer med nya avslöjanden i sin bok.

Nils Funcke uppskattar mest beskrivningarna av vad övervakningen gör med oss som individer.

SAKPROSA

GLENN GREENWALD

Storebror ser dig. Edward Snowden och den globala övervakningsstaten

Översättning Camilla Jacobsson och Emeli André
Leopard förlag, 312 s.

Blyertspennan i denna travesti på Berthold Brechts rekommendation till oss att skriva testamente när stater ingår pakter får stå som symbol för vaksamhet.

Den behövs. Titeln på journalisten **Glenn Greenwalds** bok "Storebror ser dig" må vara symbolisk men bokstavligt läst utgör den en underdrift. Den systematiska och världsomspännande övervakning som avslöjats av förre NSA-medarbetaren **Edward Snowden** via Greenwald är så heltäckande och i många fall så djupgående att det är motiverat att likna storebror vid ett i oss alla inopererat datachip.

Parallellen till datachips är dessvärre mer än en liknelse. I boken publiceras dokument som visar att NSA byggt in övervakningssystem i nya datorer innan de nått köparen. Därmed spelar den ingen roll hur effektiva krypteringsprogram man använder, det som sker kan ändå avläsas. Här i Sverige kommer regeringen inom kort att ta ställning till om polisen efter domstolsbeslut ska få bugga datorer genom att i hemlighet installera spionprogram.

Glenn Greenwald publicerar i boken nya dokument från NSA som avslöjar att NSA har ambitionen att samla in precis all kommunikation. Jättelika serverhallar byggs upp för att kunna lagra enorma datamängder. Andra dokument visar att

NSA också bestämt sig för att lösa problemet att den telefon- och datatrafik vi skapar när vi flyger glidit igenom övervakningssystemet.

Mycket är redan känt tack vare Snowden som till exempel PRISM och X-KEYSCORE. System som ger NSA direkt tillgång till teleoperatörernas loggar respektive gör det möjligt att kartlägga så gott som allt en person gör på nätet, e-posttrafik, vilka webbplatser som besökts etcetera, etcetera.

Det stora värdet med Greenwalds bok ligger inte främst i nya avslöjanden. Vi har fått så mycket av den varan att vi utvecklats en form av tolerans och upphör att förvånas och i förlängningen riskerar att sluta uppröras. Problemet i USA och Sverige är inte att myndigheterna förfogar över hemliga tvångsmedel som teleavlyssning. Problemet uppstår först när övervakningen inte är motiverad av misstankar om brott utan blir generell och inte omgärdas med tillräckliga rättssäkerhetsåtgärder och kontroll.

Det mest intressanta är Greenwalds resonemang om vad övervakningen gör med oss som individer och hur den påverkar samhällets utveckling. Bara känslan av att varje steg och kontakt vi tar är övervakad gör oss försiktiga och lite fega. Själv censuren breder ut sig och vi knyter näven i fickan. Hur rent mjöl i påsen vi än må ha skapar övervakningen en otrygghet där syftet enligt såväl svenska justitieministrar och amerikanska presidenter är att vi ska känna oss trygga.

Glenn Greenwald.

Greenwald är övertygande när han hävdar att även insamlingen av metadata till exempel vem som ringt vem är allt annat än oskyldig. Även hans beskrivning och resonemang om fjärde tillägget i USA:s konstitution om allas rätt till frihet från statlig övervakning och betydelse av en skyddad sfär är klagörande. Europakonventionen innehåller motsvarande rättighet.

Däremot är de inledande kapitlen om Greenwalds kontakt med Snowden och dagarna i Hongkong tröga och ger föga. Det gäller även det sista kapitlet om andra mediars rapportering. Jag ska erkänna att jag börjar bli rätt trött på journalister som ingående och ibland lite machoartat redogör för de egna vedermödorna och farorna. Låt sakfrågorna lysa starkare genom att sätta den egna personen under skäppan.

Blyertspennan då. Självfallet kan den inte ersätta datorer och internet. Men vi bör använda den som en varningssignal. Se den som pricken i svåra farleder och på sjökort som signalerar fara. Storebror lurar under ytan. Ibland kan den också behöva tråda i aktiv tjänst.

Nils Funcke

kulturen@expressen.se

Publicerad 15 maj 2014 07:15

Adress till denna artikel:

<http://www.expressen.se/kultur/toppnyheter-/nya-avslojanden-om-nsas-overvakning>